

Klassiek Japans I

Woordenlijst Oefenbundel Premodern Japans (文語例題集)

Credits: zend al je dankbetuigingen naar Reinoud Henkens (2009-2010)

p.1

1. Uittreksel Heike Monogatari 32:83

- 卷=巻 : *kan* boek, boekrol, deel; *ma-ku* (op)rollen
祇 : *gi* nationale/plaatselijke god; vredig; groots
精 : *sei/shô* geest, nymph; energie, kracht
鐘 : *kane* klok, bel
無常 : *mujô* onzekerheid; vergankelijkheid; onbestendigheid; veranderlijkheid
響き : *hibiki* echo, geluid, klank
娑羅双樹: *sharasôju* Sala boom (element van Boeddhistische iconografie)
盛者必衰: *jôshahissui* “Dat wat tot bloei komt, moet vergaan”
ことわり: teken, openbaring
おごる : trots zijn, hoogmoedig zijn
ごとし : gelijkend op
たけき物: wild, barbaars (?)
ほろぶ: vergaan, ten onder gaan
ひとへに: eerlijk, oprecht; nederig; enkel, slechts (偏に)

2. HM 32:84

- 殿上 : *tenjô* het hof, de hofhouding
闇討ち: *yamiuchi* hinderlaag
しかる : aldus
院 : *in* hier: teruggetrokken keizer
佛 = 仏 : *hotoke* Buddha, buddhabeeld
奉る : *tatematsuru* offeren; aanbieden; vereren
供養 : *kuyô* offer
天承 : *Tenshô* tijdperk
観賞 : *kenjô* beloning; aanmoediging
闕國 : *kekoku* leengrond
由 : *yoshi* reden
仰せ : *oose* bewering; bevel; wens (van een overste)
境節 : *orifushi* net op dat moment
昇殿 : *shôden* toegang tot het keizerlijk hof
雲の上人: hovelingen
猜む : *sonemu* jaloers zijn, benijden
節會 : *sechie* seizoensgebonden hofbanket (節会)
議す : *gisu* beraadslagen, raadplegen; (hier) beramen

p.3

Uittreksel Taketori Monogatari 9:29

- 生ふ : *ofu/ô* opgroeien
交じる : *majiru* (zich) vermengen met; (hier) binnengaan
よろず : veel
さかき : soort naaldboom
(一)筋 : counter voor lange rechte dingen (zoals bamboestengels)
筒 : bamboesegment
いと : zeer (= とても)
預ける : *azukeru* toevertrouwen
籠 : *ko/kago* mandje

p.4

Tsurezuregusa, 30:89-90 (inleiding)

- 序段 : voorwoord, eerste deel
徒然 : *tsurezure* saai, verveeld; zinloos, lusteloos (=> beetje vrij)
硯 : *suzuri* inktsteen
うつる : *utsuru* weerspiegelen, reflecteren (映る) of voorbijgaan, heen en weer gaan (移る)
由 : *yoshi* reden (*yoshinashi*: zinloos)
そこはことなし : (hier) om één of andere reden; op één of andere manier; vaag, incoherent
ものぐるほし : als gek, alsof je je verstand kwijt bent (modern 物狂おしい: frantic, mad)

p.5

3.3 いさかに: Beetje bij beetje, stelselmatig

p.6

2.2 ほととぎす: Soort vogel (nachtegaal dan wel koekoek, afh. van de bron)

p.7

- 2.1 我等 : *warera* wij
2.3 藤波 : *fujinami* azalea. Blijkbaar golven die in de wind.

p.8

- 2.1 典薬 : *ten'yaku* hofarts
2.2 蹴割る : *kewaru* schoppend breken, kapotstampen
踏み折る : *fumioru* trappend breken (pretty much hetzelfde dus)
喚く : *omeku* schreeuwen, roepen
2.3 さと : plots; snel
2.4 鞠 : *mari* bal (dat ronde ding om mee te spelen)
2.5 尻 : *shiri* achterwerk . But you probably knew this.

p.9

- 2.3 惜しむ : *oshimu* dierbaar achten; beklagen, spijt hebben van

p.10

1. 眺む : *nagamu* bekijken, aanschouwen
経 : *hu* passeren; voorbijgaan; ervaren
植う : *uu* planten, telen
- 2.1 かくて : op deze manier, zo (斯て)
- 2.4 もろとも(に) : samen (= 一緒に)
- 2.5 疾く : *toku* snel, spoedig (= 早く)
- 3.6 飢う : *uu* honger hebben, dorst hebben, verhongeren

p.11

1. 往ぬ : *inu* (weg)gaan; voorbijgaan; sterven
- 2.3 焰 : *honoo* vlam
たちまち: op staande voet, onmiddelijk
- 2.6 北の方: *kita no kata* eerste concubine
憎し : *nikushi* hatelijk, gehaat
とく : = 疾く
かし : partikel (話法助詞), syllabus p. 92.

p.12

- 1 居り : (*w*)*ori* zijn, bestaan
- 2.1 深し : *fukashi* diep
故 : *yue* reden, oorzaak
- 2.5 さすがに: zoals verwacht; ± idem als やっぱり (vaak samen met なるべし)
- 2.6 いずく : *izuku* = *doko*.
しばし : kortstondig (暫し, modern *shibaraku*)

p.13

- 2.2 かの : = あの
唐船 : *morokoshibune* boot die van ver overzee komt (meestal uit China)
- 2.3 とぶらひ: begrafenis
たゆ : ophouden, onderbreken (絶ゆ)
- 2.4 あまた : veel, talrijk: menigte
- 2.5 雁 : *kari* wilde gans
- 2.6 児 : *ko* kind (= 子)
率る : *iru* meebrengen

p.14

“19”.2 例の: *rei no* gewoonlijk, normaal [= いつもの(ように)]

19.4袖 : *sode* mouw

香 : *ka/kaori* geur

19.6宮仕へ: *miyazukae* hofdienst

p.15

2.3 御衣 : *onzo* gewaad

p.16 (*yeah, couldn't be bothered with the numbers anymore*)

卯 : *u* (uur van het) konijn/haas

いだす: vertrekken (出だす)

見ゆ : *miyu* = modern 見える

沢 : *taku* moeras

ほとり : zijkant, oever; omgeving

陰 : *kage* schaduw (=影)

乾飯 : *kareii* gedroogde gekookte rijst

芽ぐむ: *megumu* (beginnen) bloeien, ontkiemen

おぼる: verdrinken

p.17

気色 : *keshiki* aantrekkingskracht; uitstraling, voorkomen

子安貝: *koyasugai* schelp, meer bepaald van de Kauri-slak (familie Cypraeidae)

鎧 : *yoroi* harnas, pantser

うらかく: doorboren

鯉 : *koi* Koi. You know, the fish.

p.18

ゆめ : zeker niet, hoegenaamd niet

院 : *in* het hof

御消息: *oomushôsoko* (honorifiek+) nieuws, brief, contact

下心地: *shitagokochi* onderliggende gevoelens/stemming (?)

p.19

- 明白 : *akarasama* duidelijk, evident, helder
 哀れ : *aware* spijt; zorgen, ellende; medelijden; miserabel, meelijwekkend; helaas!
 遙か : *haruka* ver weg, afgelegen
 御遊び: *onasobi* (hier) een optreden
 たてまつる: offeren
 暁 : *akatsuki* dageraad, zonsopgang
 おのずから: natuurlijk, vanzelfsprekend (自ずから)
 経 : *kyou* sutra
 念仏 : *nenbutsu* de aanroeping van Amida boeddha

p.20

- 茫々 : *bôbô* wijds, uitgestrekt
 朦朧 : *môrô* nevelig
 峨々 : *gaga* steil (zoals een helling)
 淡々 : *tantan* schitterend (Klaus); Modern: ongeïnteresseerd, onverschillig; gewoon; licht
 荒涼 : *kôryô* verlaten; somber
 涼風 : *ryôfuu* koele bries
 颯々 : *satsusatsu* verkwikkend, verfrissend
 平々 : *heihei* plat, vlak
 滋藤 : *Shigefuji* (eigenaam)
 満々 : *manman* uitgestrekt
 遠見す: *enkensu* overschouwen

p.21

- 林 : *hayashi* bos
 爪木 : *tsumagi* sprokkelhout
 乏し : *toboshi* arm
 煩わし : *wazurawashi* vervelend, lastig, problematisch
 ことなし: zonder probleem
 易し : *yasushi* eenvoudig, gemakkelijk
 心苦し: *kokorogurushi* pijnlijk, moeizaam, met spijt
 神..鳴る: *kami..naru* => *kaminari* = 雷 lett. “de goden roepen”
 いたし : 甚し zeer, erg, ... (superlatief)
 痛し pijnlijk; zwaar (figuurlijk)
 大路 : *ooji* grote/belangrijke weg
 松 : *matsu* pijnboom (hier als decoratie)
 花やか: *hanayaka* prachtig, briljant; opzichtig, met veel vertoon; vrolijk
 うれしげ: vrolijk, gelukkig lijkend
 あはれ: ontroerend
 これら : *moet eigenlijk* ころら *zijn!* Veel, ± *たくさん*
 志 : *kokorozashi* intentie, vastberadenheid
 おろか: dom, dwaas
 嘆き : *nageki* verdriet
 せち : ernstig, diepgaand, intens

Woordenlijst Oefenbundel Premodern Japans (文語例題集)

王宮 : *ôk(y)uu* koninklijk paleis
躰 : *tei* vorm, gestalte, lichaam
外郭 : *gaikaku* buitenste omwalling; contour
渺々 : *byôbyô* grenzeloos, onbegrensd; immens; wijd
曠々 : *kôkô* wijd, uitgestrekt (gezegd van land/grondgebied)
あからさま: kortstondig, eventjes; plots, snel
まがる : gaan(?); ombuigen; keren
装束 : *shôzoku* klederdracht; persoonlijk voorkomen
清ら : *kiyora* elegante schoonheid; verblindende schoonheid
索々 : *sakusaku* geluid van de wind: ruisen, fluiten

p.22

康頼 : *Yasuyoru* (eigennaam)
入道 : *nyûdô* ingetredene; monnik
激し : *hageshi* geweldig, stormachtig, furieus
軒 : *noki* dakrand
荻 : *ogi* soort rietstengels (als dakbedekking)
砕く : *kudaku* breken, stukgaan
まどふ : verward raken (lett. en figuurlijk)
等し : *hitoshi* evenwaardig, gelijk
奇異 : *kii* vreemd
くせ物 : monster
くんで : < くむ(組む) (hier) samenbrengen, bijeen zetten,...
うつ : schieten

p.23

見知る : *mishiru* herkennen
飽く : *aku* verzadigd zijn
龍 : *tatsu* draak
頸 : *kubi* nek, hals
験なし : *shirushinashi* zinloos
濁る : *nigoreru* troebel zijn, onzuiver zijn/worden
行くへ : *yukue* koers, richting; waar men is
かねて : op voorhand
かた時 : korte tijd
出づ : *izu* te voorschijn komen, verschijnen

p.24.

翁 : *okina* oude man
まこと : echt, waarachtig
見つる : *mitsuru* aandachtig bekijken
飾る : *kazaru* versieren
枝 : *eda* twijg, tak(je)
柳 : *yanagi* wilg

桜 : *sakura* kerselaar/kersenbloesem
こきまず: (zich) vermengen (met)
錦 : *nishiki* brokaat; verfijnde kledij
いどこ : = どこ
枯る : *karu* verdorren
ほどなく: kort daarop
失す : *usu* sterven

p.25

こぞる : iets samen, als groep doen
白波 : *shiranami* schuimkoppen
ただよふ: dobberen (漂ふ)
沈む : *shizumu* zinken
揺る : *yuru* door elkaar schudden
なよ竹 : *nayotake* jonge, buigzame bamboe
とまれかうまれ: 兎(と)も有れれ角(かく)も有れ => X => 兎に角(とにかく) - “hoe dan

ook”

破る : *yaru* breken, verbreken, vernietigen
惑ふ : *madou* ook: schrikken
僧都 : *sôzu* hoogste monnik in rang, “bisschop”

p.26

瓜 : *uri* soort meloen
稚児 : *chigo* baby, kind
燕 : *tsubakurame* soort zwaluw
巢 : *su* nest
構ふ : *kuu* klaarmaken, in orde zetten
告ぐ : *tsugu* op de hoogte brengen, informeren
知れ物: *shiremono* dwaas
掛かる : *kakaru* blijven haken (走り掛かる: struikelen)
怯う : *obiu* schrikken
負ふ : *ô, ou* op de rug dragen
抱く : *idaku* in de armen houden
何処 : *izuku* waar?
暫し : *shibarashi* eventjes
心ち : *kokochi* gevoel
浦々 : *uraura* zachtjes
照る : *teru* schijnen
遣る : *yaru* (hier) sturen, laten doen
大方 : *ookata* helemaal (samen met 無し: helemaal niet)
逢ふ : *au* ontmoeten (= 合ふ)

p.27

- 直人 : *naohito* gewone man
いまだ : = まだ
なる : gewoon worden (慣る)
う : kunnen (得)
草稿 : *sôkô* manuscript; nota's; klad
妻 : *me* echtgenote
疾風 : *hayate* wervelwind; orkaan
龍 : *ryû* draak
忠盛備前守: *Tadamori Bizen-no-kami* (eigenaam)
守 : *kami* gouverneur
嫡男 : *chakunan* erfgenaam
其 : *sono*
跡 : *ato* rang, positie, functie
つぐ : opvolgen